

Jan Tomczak

"Emanzipation in der Familie", Klaus Winkler, München-Mainz 1976 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 49/2, 201-202

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

prześladowanych braci w wierze, dążenie do pokoju prawdziwego między narodami czy odpowiedzialność za świat. Przytoczone przykładowo tematy świeadcza, jak aktualne są problemy wybrane na spotkania modlitewne młodzieży. Jeszcze wyraźniej elementy aktualne i egzystencjalne widać w ujęciu zagadnień oraz w sposobie przeprowadzenia rozważań i w formie modlitw.

Każdy temat zwłaszcza w tomie pierwszym jest przeprowadzony zasadniczo według określonego jednakowego schematu. A więc najpierw idą rozważania i refleksje, które mają pobudzić do myślenia. Potem następuje jedna modlitwa wzorowana na *Kyrie*, a druga przypominająca kolektę. Po niej podaje autor tylko w odnośnikach jedno lub dwa czytania Pisma św. do wyboru, rozważania medytacyjne, modlitwę wiernych, modlitwę nad darami i na zakończenie. Od wymienionego schematu odstępkuje nieco autor w drugim tomie, w którym przede wszystkim są odnośniki do dwóch czytań Pisma św., czasem brakuje modlitwy w formie *Kyrie*, a zawsze nad darami. Nieraz są podane także inne teksty modlitw lub śpiewów, głównie między czytaniem.

Przedstawiony schemat ukazuje, że teksty omawianych tomów mogą być wykorzystane nie tylko w czasie różnych nabożeństw, ale również w mszach młodzieżowych i to wielokrotnie w ciągu roku, zwłaszcza w zwykłym czasie, co jest ułatwione przez podany na końcu każdego tomu alfabetyczny zestaw haseł. Nie ma natomiast z góry ustalenia tekstów na jakieś konkretne okazje. Warto zaznaczyć, że opublikowanymi tekstami może się posługiwać zarówno kapłan, jak i sama młodzież np. przez powolne recytowanie.

Opracowania mogą przyczynić się do przerzucenia mostów między spotkaniami modlitewnymi młodzieży i dorosłych całej wspólnoty parafialnej. Tak przygotowane spotkania modlitewne młodzieży mogą ubogacić nabożeństwa całej gminy wiernych i pomóc równocześnie młodym ludziom wrosnąć we wspólnotę dorosłych, a dorosłym lepiej zrozumieć młodzież i jej problemy. Zawarte w przedstawianych tomach materiały przygotował autor przede wszystkim dla młodzieży katolickiej i protestanckiej, mając również nadzieję, że pomoga i innym ludziom w drodze do Boga.

Lektura pozycji może pomóc w niejednym nie tylko zajmującym się duszpasterstwem młodzieży, ale również każdemu, kto sam i we wspólnocie szuka kontaktu z Bogiem i drugim w tym pragnie pomóc.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Klaus WINKLER, *Emanzipation in der Familie*, München-Mainz 1976, Chr. Kaiser Verlag — Matthias-Grünewald-Verlag, s. 96.

Autor pragnie zachęcić czytelników, aby odważyli się jeszcze raz prze-myśleć swoje życie rodzinne i na nowo je kształtować. Wykorzystał doświadczenia zdobyte we własnej rodzinie i w ciągu długoletniego udzielania porad różnym ludziom. Wydał swoją pracę w przekonaniu, że osoby dążące do emancypacji w swoich rodzinach, będą umiały skorzystać z ukazanych rozwiązań i wskazań we własnych sytuacjach życiowych. Autorowi zależy na tym, aby uczynić osobistym problemem czytelników sprawę, która dotyczy wszystkich ludzi, a jest uważana za abstrakcyjną i przez to traktowana w oderwaniu od własnych przeżyć. Nie chodzi więc w książce o rozprawianie filozoficzne na temat emancypacji w rodzinie. Aby mogła dokonywać się zmiana w kierunku emancypacji, musi być zaangażowany w tym procesie cały człowiek ze wszystkimi sferami życia emocjonalnego, duchowego i psychicznego. Autor pragnie pomóc przez książkę do przekształcenia życia w rodzinie, którego skutkiem ma być stworzenie modelu możliwie najbardziej sprzyjającego szczęściu. Chodzi oczywiście o model praktyczny, a nie teoretyczny.

Klaus Winkler przedstawiając tradycyjną strukturę rodziny i próby nowoczesnych rozwiązań, ukazuje, że życie w rodzinie dostarcza wiele możliwości do emancypacji, gdy zachodzi szerokie otwarcie się na zewnątrz i swo-

bodne pole działania dla indywidualnego podziału zadań. Charakterystycznymi cechami emancypacji w rodzinie jest według autora pewna osobista niezależność w myśleniu i w odczuwaniu oraz zdolność do równoczesnego życia w zadowalających stosunkach rodzinnych.

Treść książki została podzielona na trzy tezy. Pierwsza z nich mówi, że wątpliwości i problemy związane z emancypacją w rodzinie są następstwami szeregu nieprzeżytych konfliktów ambiwalentnych. Właściwe zrozumienie konfliktów i dążeń przeciwstawnych oraz reagowanie na nie i rozwiązywanie ich jest niezbędną drogą w kształtowaniu emancypacyjnych stosunków w rodzinie.

W drugiej tezie autor twierdzi, że do odnalezienia siebie samego człowiek potrzebuje grupy. Zastanawia się również Winkler kiedy, a raczej czy nasze zwykłe życie rodzinne okazuje się optymalnym przeżywaniem grupowym. Wspominając różne możliwe formy kształtowania rodziny, omawia problem aktywności zawodowej matek, zagadnienie życia razem we wspólnotach mieszkaniowych i małżeństw czasowych.

W trzeciej tezie uświadamia, że dla podniesienia szansy coraz większego urzeczywistnienia emancypacji jednostki, potrzebna jest szeroko otwarta rodzina, w której panują zmienne stosunki zewnętrzne i elastyczny podział ról. Aby osiągnąć taki stan w rodzinie, trzeba uwolnić się od tych czynników ideologicznych i różnych tabu, które hamują tworzenie warunków sprzyjających emancypacji.

Po omówieniu każdej z dwóch pierwszych tez autor kieruje do czytelnika po dziesięć pytań, które pomagają mu uczynić poruszane zagadnienia bardziej własnymi i osobistymi, wpływającymi na kształtowanie jego życia.

Zważywszy, że emancypacja jest związana ze światopoglądem i religią człowieka, warto zaznaczyć, iż wypowiedzi wyrażone w tej książce, odzwierciedlają poglądy ewangelickiego teologa, który równocześnie w teorii i w praktyce czuje się związany psychoanalizą.

Omawiana książka może pomóc osobom zainteresowanym życiem rodzinnym bardziej świadomie dostrzegać konflikty i znajdować ich rozwiązania.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Grundkurs Religion — Unterrichtswerk für katholische Religionslehre in der gymnasialen Oberstufe:

1. Semester — Albert Schlereth, *Glauben und Wissen*;
2. Semester — Walter Lang, *Die Frage nach Gott*, München 1977, Kösel-Verlag, s. 166+167.

Podstawowy kurs religii obejmuje cztery odrębne książki, opracowane przez czterech redaktorów. Zawierają one materiały dla katolickiej nauki religii na poziomie licealnym przeznaczone na cztery semestry. Oprócz omawianych obecnie dwóch pierwszych części istnieją dwie następne, z których jedna porusza zagadnienia dotyczące człowieka, a druga — problemy związane z życiem chrześcijańskim w społeczeństwie, a więc w państwie i w Kościele.

Przedstawiane obecnie książki nie są podręcznikami metodycznymi. Nie ukazują bowiem sposobów nauczania podanych treści. Tylko Albert Schlereth w swojej części wymienia cele dydaktyczne, dotyczące zdobywania wiedzy i sprawności, do których ona powinna prowadzić, czy raczej umiejętności umysłowych, które mają się rozwinąć przez poznane treści. Autorzy nie zajmując się dydaktyką i pedagogiką, dostarczyli wiele materiału w zakresie wiedzy. Poza własnymi tekstami (raczej skąpyimi) redaktorzy zgromadzili wyciągi z wielu dzieł różnych myślicieli wierzących i niewierzących. Ukazali w ten sposób świadectwa i doświadczenia ludzi na temat stosunku między wiarą i wiedzą oraz ludzkiego przeżywania Boga i problemów związanych z Jego istnieniem. Dzięki zebranemu materiałowi, który tak plastycznie po-